

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historia Provinciæ Paraquariæ Societatis Jesv

Techo, Nicolas

Leodii, MDCLXXIII.

Cap. 12. Diploma & sententia Pauli Quinti.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38528

conformaretur : & veteres Moniales è Peruvia Chilenoque regno, aliarum institutrices, venire reuebant. Præterea in his terrarum ultimis, Regula, ut vocant, Divæ Catharinæ Senensis nusquam reperiebatur. Quibus non obstantibus, cum Domina Leonora opus quoquo modo fieri urgeret, quod se votis adstringi profiteretur; habito super ea re gravium virorum consulto, Didacus Torres Episcopo Tucumanensi author fuit, Virginibus cum Domina Leonora, Dominicanarum velum ac vestem suscepturis, Sanctæ Theresiæ Regulam additis demptisque, spectatâ loci conditione, pauculis ordinationibus, tradendi : & defectu veterum Monialium ipsam Leonoram, prudentissimam sceminam, novo suo Monasterio præficiendi. Rebus in hunc modum autoritate Episcopi ordinatis, tyrocinio peracto, multæ Virgines, præeunte solemnî ritu fundatrice, religiosa vota emiserant, & pleræque virtutum specimina exhibere summâ fide & pace pergebant : donec Ferdinandus Mexia Dominæ Leonoræ confobrinus, Sancti Dominici Religiosus planè gravis, Româ, quò negotiorum ergò iverat, rediret. Is sanguinis & Religiosæ professionis privilegio confobrinam sæpè alloquens, dum ultrò citroque de statu novi Monasterii, se absente erecti, agitant, brevî Domina Leonora in eam mentem adducta est, ut de validitate votorum nuper emissorum vacillaret. Concussis eâ vacillatione plerarumque Monialium animis, de novandis rebus palam actum est; nonnullis è frigidioribus in spem deferendi Monasterii erectis : & quia non dubitabatur, Didacum Torres, defuncto Episcopo, consilium suum autoritate, quâ multum pollebat, defensurum; Ferdinandus Mexia alios Religiosos & Sacerdotes in partes traxit : simulque omnes earum rerum capita, quibus in erigendo novo Monasterio peccatum fuerat, explicant, aientes, *Chymericum videri Divæ Theresiæ Regulam servandam tradi Monialibus in Dominicanarum habitu Divæ Catharinæ Institutum profiteri volentibus; & invalidâ fuisse vota concepta sub Sanctæ Theresiæ Regula, demptione & additione legum corrupta, & alia hujusmodi.* Ex quibus conficiebant, nec Dominam Leonoram, nec ejus focias, Religiosas esse, & posse, deserto phantastico instituto, ad nuptias pro libitu convolare. Episcopum verò & Didacum Torres, chymerici Monasterii machinatores, asserbant censuras Ecclesiasticas incurrisse in Beguinos fulminatas, qui prohibitu novas religiones fabricabant, detruncabantque. Denique eò res deducta est, ut dicta capita in ipso Monialium monasterio thesibus propositis defensuros se, scholastico modo, publicarint. Quâ re vulgatâ, Petrus Oniatus Provincialis, inter primos hujus sæculi Theologiæ Moralis scriptores computandus, instar multorum unus, ægerrimè ferens Didacum Torres, duarum Provinciarum pro Societate fundatorem, pro uno Virguncularum Asceterio traduci, non dissimulandum ratus, ad conductum disputationis locum se contulit, & sigillatim objecta revolvens, demonstravit : *Vestem Sancti Dominici, ex voto Domina Leonoræ susceptam, nihil officere potuisse valori Religionis sub Regula Divæ Theresiæ jurata : cum accidentalî illa mutatio nihil attingeret status Religiosi substantiam, per se sub quarvis veste satis stantis, & naturam conservantis, secundum tritum illud adagium : Vestis non facit Monachum. Multò minùs, ob additionem demptionemve paucarum legum non substantialium, confici posse novum id institutum esse; cum certum sit, parvitatibus illis, Regulae integritati nihil admodum demptum fuisse; & proinde ejus machinatores minimè obnoxios esse censuris contra Beguinos in Clementina contortis. Quinimò, licet concederetur novum illud institutum fuisse, non ideo concludi posse ejus auctores Clementinæ pænis, in solos Beguinos latis, obnoxios fore, cum Snarius & Tolerus, Theologiæ palastræ decora, Clementinæ pænas in Beguinos contortas expressè, demonstrant in alios non posse detorqueri. Denique nullum argumentum ab adversariis allatum fuit, quod Provincialis Oniatus, disputator acerrimus, coram indicatis Doctorum locis æquè promptè ac doctè non infirmarit.*

Monasterii
fundatio.

Religiosæ vo-
vanti.

De valore
votorum or-
sum dubios.

Votum va-
lor asseritur.

CAPUT
XII.
Diploma &
sententia
Pauli V.

VERUM quia non dubitabatur, in novi Monasterii fundatione ob ineptitudinem locorum, personarum idonearum absentiam, & regulatum defectum, multa contra jus commune factitata fuisse, & sacrae Virgines cuperent scrupulos omnes sibi demi : Pontifex Maximus per litteras supplices de re tota edoctus,

pleraque

pleraque Oniati Provincialis asserta, Frederico Cardinali Boromæo adnitente, diplomate confirmavit: quod hic appendere non pigebit, ut ab fastidioso negotio se melius expediam. *Ad perpetuam rei memoriam.* Sanè pro parte dilectarum in Christo filiarum Monialium monasterii Sanctæ Catharina de Senis nuncupati, civitatis Cordubensis, in Indiis Occidentalibus, nobis nuper expositum fuit, quod aliàs monasterio prædicto, per Ordinarium loci Apostolicâ auctoritate erecto, pro felici illius regimine & directione infra scripta statuta, juxta regulas Beatæ Theresiæ, aliquantulum tamen immutatas, edita fuerant, tenoris subsequenti. (hoc loco de verbo ad verbum Regula ab Episcopo tradita referrebat) Cum autem, sicut eadem expositio subjungebat, Moniales præfate professionem, servatis aliàs servandis, emisissent; à nonnullis verò dubitatum fuit, an statuta, necnon professio illorum vigore facta, sint valida. Nobis propterea Moniales præfate humiliter supplicari fecerunt, quatenus in præmissis opportune providere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur hujusmodi supplicationibus inclinati de Venerabili Fratrum nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ negotiis Regularium Præpositorum consilio, statuta præfata Apostolicâ auctoritate præsentium approbamus, & confirmamus, illisq; inviolabilis Apostolicæ firmitatis robur adjicimus, ac omnes ac singulos tam juris quàm facti defectus, si qui desuper quomodolibet intervenerint, supplemus: decernentes statuta prædicta, ac professiones hujusmodi, juxta illorum formam factas, validas. In futurum autem superscriptum ritum habitum Monialibus concedendi, à Regula Sancti Dominici sumptum, servari debere, ac irritum & inane si secus super his à quoquam, quavis auctoritate scienter vel ignoranter, contigerit attentari. Non obstantibus constitutionibus, &c. Hoc Pauli Quinti Diplomate accepto, Didaco Torres auctoritas, & pax Monialibus professis sterit: sed si vera volumus fateri, sicut Divo Ignatio unum Romæ Monialium monasterium plus olim facebat molestiæ, quàm totius Societatis regimen: sic altera domus Monialium majorem inquietudinem, quàm immensæ Provinciæ loca omnia, Petro Oniato & ejus decessori consciverunt. Nec dubium fuit, longè consultius utrique futurum, si se ab hac negotiatione abstinuissent.

PETRUS Oniatus Provincialis, ordinatis Tucumanicæ rebus, ad Assumptionis urbem navigans, è Paranensi expeditione Rochum Gonsalvium & Didacum Boroam evocavit, cum utroque de propaganda per Paranam Fide, & de modo Urvaicensis Provinciæ subjugandæ, consultaturus. Auditis verò eorum sententiis, in magnam spem venit Christianum imperium per utramque regionem Apostolico Marte dilatarî posse. Tantæ spei utcumque officiebat Ferdinandi Ariæ Prætoris intempestiva magnanimitas, volentis Urvaicenses populos hæcenus intactos, armatâ manu adire; & jam fecerat decretum, quo jubebat Hispanorum plerisque huic militiæ nomen dare: quam rem Socii, missionibus destinati, ægerrimè ferebant, affirmantes ostentatione armorum Paranenses, per quorum ditionem eundem erat, turbatum iri: Urvaicenses verò semel armis exacerbatos, difficilè postea Legem Christianam recepturos. Cum nihilominus Prætor in opinione persisteret, Provincialis jussu Rochus Gonsalvius, affinitatis titulo ab Prætoris offensione satis tutus, liberè & modestè rogat ne bellum, Reipublicæ Christianæ nocivum, inceptaret: meminisset Regis Catholici litterarum sibi primùm Prætori missarum; & aliorum Regionum Diplomatum severè prohibentium, ne quovis prætextu, armorum vi in Ethnicorum terras Evangelium induceretur: inconcusso ad hæc Prætor ad bellicam gloriam omnia referente, & speciosum communis boni pallium destinatæ expeditioni prætendente. Sed tota vis ad dissipanda Prætoris consilia in Hispanis civibus fuit, Paranensis belli diurnâ infelicitate, & Urvaicensis expeditionis magnitudine, deterritis, ideòque odibili militiæ nomen dare renuentibus.

HOc metu discusso, Rochus Gonsalvius ad Paranam rediens, Tabacambium, ducentorum circiter Indorum Dominum, sed longè latèque Barbaris auctoritate moderantem, quem Prætori ferocientem nuper vidimus, adit; rogatque ut novi oppidi, quod fundare decreverat, ducem acceptato ducali baculo constitui se sinat. Sed Barbarus ferociter refragatus vociferatur, se satis Paran-

Didaco Torres à calumnia vindicatur.

CAPUT XIII.
Prætor Paranaquariæ ab armorum consilio advocatur.

Ferdinandi Ariæ præcox consilium.

Rochus Gonsalvius auctoritatem interponit.

CAPUT XIV.
Iaguapuni oppidi initia.
Tabacambius Gonsalvio resistit.